

Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

Л. Ключко
Лариса КЛЮЧКО
«29» серпня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА**

галузь знань **А Освіта**

спеціальність **A4 Середня освіта (Українська мова і література)**

освітньо-професійна програма
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Мова навчання

українська

Погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземної та слов'янської філології
«29» серпня 2025 р.

Голова *Н. В. Громова*
Громова Н. В., кандидат педагогічних наук,
доцент

Розробник:

Громова Наталія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови і літератури

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Вікторія ГЕРМАН к.філ.н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Освітній ступінь: магістр	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120		Рік підготовки:	
		1	1
		Семестр	
		1	1
		Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Консультації	
		2 год.	
		Самостійна робота	
		90 год.	112 год.
		Вид контролю: іспит	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Академічна культура педагога-дослідника» полягає у формуванні в магістрантів системи знань, умінь і цінностей академічної культури, зокрема норм академічної доброчесності, мовнокомунікативної компетентності особистості педагога-дослідника, умінь операційної обробки і моделювання академічних текстів різних жанрів, готовності здійснювати академічну комунікацію у процесі презентації матеріалів та результатів дослідження, необхідну для здійснення професійної педагогічної та науково-дослідницької діяльності; розвиток навичок академічного письма, наукової комунікації, дотримання принципів академічної доброчесності, критичного мислення та етики дослідника в умовах сучасного освітнього й наукового середовища.

Програма навчальної дисципліни відповідає колективній темі кафедри «Текст у сучасній освітньо-науковій парадигмі: теорія і практика» (Реєстраційний номер 0124U000571, 2024 - 2027 рр.), діяльності регіональної філологічно-краєзнавчої лабораторії.

Унікальність **дисципліни** полягає в тому, що вона читається з урахуванням міждисциплінарного підходу, в якому поєднані методи лінгвокультурології, когнітивної лінгвістики, педагогічної аксіології, положення когнітивно-дискурсивного, лінгвокультурологічного, лінгвоаксіологічного, праксеологічного підходів. Це забезпечує комплексне формування сучасного учителя як фахівця, здатного поєднувати педагогічну діяльність, науковий пошук і академічну доброчесність.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування цінностей академічної культури, зокрема норм академічної доброчесності; знань з питань академічної етики, культури наукового/академічного тексту, академічної комунікації;
- формування когнітивно-дискурсивних умінь операційної обробки і моделювання академічних текстів різних жанрів, у тому числі засобами цифрових технологій;
- формування готовності здійснювати ефективне діалогове спілкування у процесі презентації матеріалів та результатів дослідження, зокрема, з науковою спільнотою на основі суб'єкт-суб'єктних відносин.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування у магістрів передбачених освітньою програмою компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні завдання, теоретичні та практичні проблеми у процесі професійної діяльності, що передбачає застосування інноваційних теорій і методів мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних наук у процесі навчання та проведення наукових педагогічних досліджень і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
--	--

<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, формування готовності обстоювати права й свободи українського народу.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватись принципів тайм-менеджменту.</p> <p>ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності, до розробки та презентації освітніх проєктів, до мотивування людей щодо досягнення спільної мети.</p> <p>ЗК 5. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу нетерпимості до корупції, принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної, дослідницької діяльності.</p> <p>ЗК 6. Здатність до здійснення науково-педагогічних досліджень, прогнозування та презентації їх результатів, до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати державну мову у професійній, дослідницькій діяльності, чітко й аргументовано висловлювати свої думки, міркування, почуття; використовувати іноземну мову для одержання й оцінювання інформації в професійній, інноваційній діяльності.</p> <p>ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, продуктивного спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня, до толерантного сприймання різноманітних думок, ідей.</p> <p>ЗК 9. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.</p>
<p>Професійні (фахові) компетентності спеціальності (ПК)</p>	<p>ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів в умовах реалізації концепції Нова українська школа, використовувати знання іноземної мови в професійній, інноваційній діяльності.</p> <p>ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній, дослідницькій діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі в умовах реалізації концепції Нова українська школа.</p> <p>ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.</p>

ПК 9. Проектувально-прогностична компетентність як здатність: проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів; прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

ПК 12. Здатність до навчання впродовж життя як здатність: здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з колегами на засадах партнерства та підтримки, дотримуючись принципів професійної етики.

ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Зміст курсу пов'язаний з такими навчальними дисциплінами: «Сучасна українська літературна мова», «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти».

Академічна доброчесність.

Відповідно до Кодексу Академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка учасники освітнього процесу повинні: діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики; самостійно виконувати навчальні завдання; коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності; усвідомлювати значущість норм академічної доброчесності, оцінювати приклади людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності; давати моральну оцінку власним вчинкам, співвідносити їх із моральними та професійними нормами.

(«Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка», що ухвалене рішенням вченої ради університету протокол № 12 від 18 червня 2020 року https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_a_d_2866f.pdf)

3. Результати навчання за дисципліною

Програма навчальної дисципліни «Академічна культура педагога-дослідника» ґрунтується на сучасних підходах до творчої самореалізації особистості, враховує принципи наступності, системності, міждисциплінарності, особистісно зорієнтованого навчання, діалогічності й комунікативної спрямованості, діяльнісного навчання, педагогіки партнерства.

Програмні результати навчання	
Знання	ПРЗ 1. Знати та розуміти сутність освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень; концептуальні основи шкільної освіти в галузі української мови і літератури, англійської мови, цілі і завдання навчання української мови і літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої школи);

	<p>наукові основи шкільного курсу української мови і літератури, англійської мови.</p> <p>ПРЗ 2. Знати на поглибленому рівні теорію української мови і літератури, англійської мови, володіти спеціальною термінологією предметної області; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення мовознавчої, літературознавчої, методичної науки у взаємозв'язках з європейським досвідом.</p> <p>ПРЗ 4. Знати сучасні концепції навчання й виховання, актуальні питання педагогіки та методики навчання української мови і літератури, англійської мови, традиційні та інноваційні підходи до організації освітнього процесу, методи і прийоми, технології навчання.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ 1. Уміти використовувати власну систему знань щодо психолого- педагогічних особливостей різних груп учнів у ході планування, організації та здійснення навчання української мови і літератури, англійської мови в закладах загальної середньої освіти (на рівні старшої школи).</p> <p>ПРУ 2. Уміти демонструвати та застосовувати знання шкільного курсу української мови і літератури, англійської мови (на рівні старшої школи) для формулювання та розв'язування завдань різних рівнів складності, зокрема типових, компетентнісних та завдань підвищеного рівня складності в умовах впровадження концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРУ 7. Уміти оцінювати ситуацію та/або завдання на основі всебічного аналізу з метою виявлення їхніх суттєвих рис, основних ідей та виявлення шляхів розв'язування; використовувати та вдосконалювати методики навчання конкретних тем курсів української мови і літератури, англійської мови в закладах середньої освіти (на рівні старшої школи); сприймати, аналізувати й реалізовувати інновації у професійній діяльності в умовах впровадження концепції Нова українська школа.</p> <p>ПРУ 9. Обирати, удосконалювати, створювати та застосовувати відповідне доцільне методичне і дидактичне забезпечення освітнього процесу; знаходити, переусвідомлювати, доповнювати з різних джерел теоретичні відомості щодо особливостей змістових ліній шкільного курсу української мови і літератури, англійської мови, логічно структурувати і подавати відповідний навчальний матеріал, доцільно</p>

	<p>використовувати інформаційно-цифрові технології для підтримки навчально-пізнавального процесу.</p> <p>ПРУ 10. Уміти доцільно використовувати різноманітні форми, методи, прийоми, засоби діагностики навчальних досягнень з української мови і літератури, англійської мови, контролю й оцінювання результатів навчальної діяльності суб'єктів навчання в умовах упровадження концепції Нова українська школа, відстежувати прогрес учнів у навчанні.</p> <p>ПРУ 11. Уміти виявляти та вирішувати проблеми в професійній діяльності, ефективно планувати, організовувати різні форми позакласної роботи з української мови і літератури, англійської мови, зокрема дослідницького характеру; застосовувати різноманітні підходи підготовки учнів до участі в змаганнях з предмету (на рівні старшої школи), популяризувати українську мову і літературу, англійську мову як науки.</p> <p>ПРУ 12. Уміти планувати та проводити науково-педагогічні дослідження, відшуковувати інформацію у різноманітних джерелах, аналізувати, критично оцінювати, систематизувати, узагальнювати; готувати доповіді, презентації, брати участь у дискусії.</p>
Комунікація	<p>ПРК 1. Володіти професійною мовленнєвою культурою під час навчання української мови і літератури, англійської мови.</p> <p>ПРК 2. Здатність ефективно комунікувати, використовуючи вербальні та невербальні прийоми впливу на учнів, для досягнення навчальних цілей, організовувати ефективну комунікацію, взаємодію та рефлексію учнів під час навчання української мови і літератури, англійської мови.</p> <p>ПРК 3. Здатність до продуктивного міжособистісного спілкування, ефективної взаємодії в команді у професійному колективі та з представниками інших професійних груп та батьками; здатність займати лідерську позицію в ході співпраці у команді, вести діалог, брати участь у дискусіях щодо вирішення професійних, наукових проблем, базуючись на принципах етики.</p> <p>ПРК 4. Здатність пояснювати стратегію сталого розвитку людства і шляхи вирішення його глобальних проблем.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРА 1. Мати сформовану мотивацію до здійснення професійної діяльності, бути готовим сумлінно</p>

	<p>виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів етики вчителя, академічної доброчесності, тайм-менеджменту.</p> <p>ПРА 2. Бути готовим організувати освітній процес, ґрунтуючись на основних нормативно-правових актах, санітарно-гігієнічних правилах, правилах і рекомендаціях зі здоров'язбереження молоді; відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.</p> <p>ПРА 3. Здатність продовжувати навчання протягом життя зі значним ступенем автономії, планувати процес самонавчання та самовдосконалення в контексті неперервної фахової підготовки, використовуючи способи збереження фізичного та психічного здоров'я, запобігаючи професійному вигоранню.</p>
--	--

Форми навчання: лекційні, у т.ч. мультимедійні, інтерактивні, практичні заняття, індивідуальні консультації, диспути, дискусії, «круглий стіл», самостійна робота, індивідуальна робота (підготовка наукової статті, виступу на конференцію).

Методи навчання: елементи студентоцентрованого навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід, дослідницький, частково-пошуковий, інтерактивно-комунікативний (участь студентів у вебінарах, тренінгах, конференціях, зокрема робота у секції «Академічна доброчесність і якість освіти» у рамках Усеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна майстерність учителя та інноваційні стратегії навчання»), мініпроект з презентацією, навчально-ігрові технології.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів
90-100	<p>«Відмінно» А – 90-100 Студент характеризується високим рівнем володіння теоретичними знаннями; достатньою мірою володіє науковим інструментарієм, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури; уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та</p>

	загальнонаукову інформацію; уміє виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіє лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагує науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримується відповідних вимог щодо цитування, правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови; бере активну участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії); ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп. Дотримується принципів академічної доброчесності.
82-89	«Добре» В – 82-89 Студент характеризується достатнім рівнем володіння теоретичними знаннями; уміньми аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; дотримується в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіє лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагує науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримується відповідних вимог щодо цитування, правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії). Дотримується принципів академічної доброчесності.
74-81	«Добре» С – 74 – 81 Студент/ка характеризується середньо-достатнім рівнем володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками. Наявний середньо-достатній рівень сформованості уміньми читати, сприймати науковий текст; виділяти головну, суттєву інформацію; аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіти лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагувати науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримуватися відповідних вимог щодо цитування з першоджерел, дотримуватися правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови; володіти морфологічними, лексичними, синтаксичним нормами. Відповідь загалом послідовна, але допускаються неточності у володінні лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами. Дотримується принципів академічної доброчесності.
64-73	«Задовільно» Д – 64-73 Середній рівень володіння

	<p>теоретичними знаннями, практичними вміннями аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіти лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагувати науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримуватися відповідних вимог щодо цитування з першоджерел, дотримуватися правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови. Відповідь неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, допускаються неточності у володінні лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами. У цілому дотримується принципів академічної доброчесності.</p>
60-63	<p>«Задовільно» Е – 60-63 Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Студент показує нижче середнього рівень сформованості вмінь аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів; виділяти в науковому тексті основні проблеми, визначати їх актуальність, пояснювати ключові слова, дотримуватися в науковому тексті правильності, смислової точності, логічної послідовності, змістовності, інформаційної і змістової насиченості; володіння лексичними, морфологічними, синтаксичними нормами; редагувати науковий текст відповідно до вимог наукового стилю; дотримуватися відповідних вимог щодо цитування з першоджерел, «непрямого» цитування, «некоректного цитування» з наукових джерел; оформлювати цитати-тези або докази; цитати-аргументи, дотримуватися правильності, чистоти, точності, логічності, виразності мови. Відповідь неповна, допускаються фактичні помилки.</p>
35-59	<p>«Незадовільно з можливістю повторного складання» FХ – 35-59 Незадовільно (з правом перескладання) мають студенти, які відтворюють половину матеріалу. усна чи письмова відповідь неповна або неправильна, нечітка, непослідовна, допускаються грубі фактичні помилки, відсутні приклади. низький рівень володіння навчальним матеріалом. Студент/ка показує низький рівень сформованості вмінь аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів, не спроможний/а відтворити загальновідомі мовні явища й положення.</p>
1-34	<p>«Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» F – 1-35 – не виконав програму курсу, Незадовільно (без права перескладання) отримують ті студенти, які не можуть відтворити теоретичний матеріал, вони не завжди розуміють суть питання, не можуть застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях; відповіді містять грубі фактичні помилки.</p>

	Наявна відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни, неспроможність дати усну чи письмову відповідь, відтворити загальновідомі методичні явища й положення, простежується систематична невідповідність до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Такий магістрант потребує повторного прослуховування курсу.
--	---

Розподіл балів

Поточний контроль																		Ра- зо м	Сум а
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2									РОЗДІЛ 3						
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T1	T2	T3	T4	T5		
Поточний контроль																		54	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		
Контроль самостійної роботи																			
15				15									16					46	

*За бажанням студента можуть враховуватися результати навчання у неформальній освіті (відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка): участь у конференції (різних рівнів) – 3 бали; написання й опублікування статті – 7 балів; участь у тренінгу, вебінарі, майстер-класі з питань навчального курсу – 4 бали; участь/призове місце у творчих конкурсах: обласних – 8/10 балів; усеукраїнських – 12/14.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики

навчальної діяльності		
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

2. Засоби діагностики результатів навчання

Тестування, наукові статті, відгуки-рецензії, підготовлені студентами, на дослідницькі проекти, презентації результатів виконаних студентами завдань та досліджень, виступи (доповіді, промови, організація дискусії на наукових конференціях тощо); підготовка папки дослідника з алгоритмом роботи з науковим текстом з метою виявлення плагіату, що ілюстрований текстами; підготовка методичного комплексу щодо виявлення фейкових наукових досліджень

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА: ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ, ЦІННОСТІ

Тема 1.1. Ключові поняття курсу. Академічна культура - невід'ємна складова забезпечення якості освітньої діяльності. Академічна культура учасників освітнього процесу. Академічна культура у вимірах культурно-освітнього діалогу особистостей. Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії: університет-школа.

Цінності академічної культури. Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі. «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG). Академічні кодекси цінностей. Дослідницька доброчесність. Європейський кодекс дослідницької доброчесності (European Code of Conduct for Research Integrity).

Тема 1.2. Академічна культура майбутнього педагога-дослідника – основа дослідницького навчання в університеті.

Академічні традиції університетів: ретроспективні аспекти. Посткласичний університет та академічна культура.

Основи академічної культури дослідника в МАН.

Тема 1.3. Авторське право

Законодавство про авторське право й суміжні права в Україні. Об'єкти авторського права. Закон України "Про авторське право і суміжні права".

Види авторських прав. Термін дії авторських прав.

Окремі аспекти авторського права (співавторство, право на службові твори, право особливого роду (*sui generis*) на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою).

Авторське право на аудіовізуальні твори, на збірники та інші складені твори; права перекладачів.

Тема 1.4. Академічна культура та етика майбутнього педагога-дослідника у вищій школі.

Поняття «Академічна доброчесність» (*academic integrity*). Стаття 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (2017) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>), Ключові поняття академічної доброчесності: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Спільне і відмінне між поняттями «плагіат» (стаття 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права») і «академічний плагіат» (стаття 42 Закону України «Про освіту»).

СТРАТЕГІЯ якості освітньої діяльності СумДПУ імені А.С.МАКАРЕНКА

Стаття 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (2017). Спільне і відмінне між поняттями «плагіат» (стаття 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права») і «академічний плагіат» (стаття 42 Закону України «Про освіту»).

Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Доброчесність на уроках української мови НУШ

РОЗДІЛ 2 ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА

Тема 2.1. Наукова мовна культура педагога-дослідника. Академічне письмо.

Словникова, термінологічна, стилістична, бібліографічна культура.

Текстово-жанровий підхід до формування академічної культури: мовнокомунікативні, аналітичні, дискурсивні уміння.

Архітектоніка різних жанрів наукового дискурсу.

Тема 2.2. Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-смислові компоненти

Наукові тексти академічного підстилю (статті, дисертації, монографії). Академічний текст, академічний дискурс. Принципи укладання наукових

текстів. Положення про Національній репозитарій академічних текстів (2017). Функціональна грамотність педагога-дослідника.

Навчально-науковий підстиль і його жанри: лекції, навчально-методичні видання (підручники, посібники, навчально-методичні збірники, конспекти, хрестоматії тощо).

Тема 2.3. Культура читання наукового тексту

Особливості аналітико-критичного читання (постановка питань, сортування матеріалу під певним кутом зору, коментарі до фрагментів тексту, рецензування тексту). Операційна обробка наукового тексту. Заголовок наукового тексту. Номінативна, інформативна, експресивно-апелятивна функції заголовка. Використання словників і довідкової літератури в роботі з науковим текстом.

Тема 2.4. Редагування наукового тексту

Особливості редагування наукового тексту. Види редагування: вичитка; скорочення; обробка; переробка. Мовні засоби української наукової мови. Типові недоліки в оформленні наукового тексту (статті, рецензії, відгуку, анотації). Вимоги до заголовка: відповідність означеній проблемі, лаконічність, однозначність, конкретність.

Змістова насиченість і змістова коректність наукової інформації в основній частині. Збереження концептуальної ідеї дослідження. Логіка переходів від одного параграфу до наступного. Стилистична одноманітність формулювань. Дотримання принципу авторської скромності. Висновки наукової роботи. Саморедагування. Авторський стиль наукового письма.

Тема 2.5. Лексикографічна та бібліографічна культура дослідника

Використання словників і довідкової літератури в роботі з науковим текстом.

Академічні словники. "Словник української мови в 20 томах" Українського мовно-інформаційного фонду НАН України та Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України (1-10 томи). Види словників.

Бібліографічна культура. Опрацювання літературних джерел. Бібліографічний опис. Робота з українськими ресурсами мережі Інтернет. Оформлення прізвищ та ініціалів у науковому тексті та у списку використаних джерел.

Тема 2.6. Переклад наукового тексту

Проблеми перекладу наукових текстів. Форми та види перекладу. Переклад термінів галузі. Машинний переклад наукових текстів. Причини виникнення помилок під час комп'ютерного перекладу. Типові помилки при цитуванні. Кличний відмінок іменників. Відмінювання українських та іншомовних прізвищ, імен, по батькові, географічних назв. Рід, число невідмінюваних іменників. Аналітична форма вищого і найвищого ступенів

порівняння якісних прикметників. Особливості уживання займенників у науковому стилі. Норми вживання та відмінювання числівників.

Інформаційне навантаження особових дієслів, стійких дієслівно-іменникових сполук, дієслівних форм. Уживання прислівників у наукових текстах. Функціональний діапазон сполучників і прийменників. Видільні або обмежувальні частки у науковому стилі.

Тема 2.7. Термінологічна культура

Цінність терміна в науковому тексті. Наукова термінологія. Основні вимоги до термінів: точність, асоціативність, варіативність та ін. Особливості синонімії у термінології. Українські відповідники до запозичених термінів. Поняття «авторський термін». Основні способи термінотворення. Фразеологізована термінологія і кліше. Науковий жаргон.

Тема 2.8. Лінгвоперсонологія

Академічна мовна особистість – ключове поняття лінгвоперсонології. Ідіостиль автора науково-педагогічного тексту. Мовний етикет наукових праць. Покликання як сукупність бібліографічних відомостей про цитовану працю.

Цитування. Види цитат: цитати-тези або докази; цитати-аргументи. Загальні вимоги до цитування. Цитування з першоджерел. «Непряме» цитування. «Некоректне цитування» з наукових джерел. Компіляція і плагіат у наукових публікаціях, у студентських, учнівських роботах.

Тема 2.9. Науковий наставник як мовна особистість

Наставництво, або менторство. Академічне наставництво. Якості наставника: корпоративність, здатність навчати, відповідальність, якості лідера та ін. Діалогова позиція наукового наставника. Основні соціальні фактори впливу на формування української мовної особистості педагога-дослідника. Діяльність науково-дослідної лабораторії «Академічна культура дослідника», ресурсного центру професійного розвитку вчителя української мови і літератури

РОЗДІЛ 3. КУЛЬТУРА АКАДЕМІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Тема 3.1. Академічна комунікація: комунікативні стратегії й тактики

Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці. Наукові конференції, наукові дискусії, творчі диспути як засіб вияву культури наукової мови. Персональні медіаресурси (блоги), у т.ч. для позиціювання результатів наукових досліджень у соціальних мережах.

Тема 3.2. Культура академічної комунікації.

Правила коректного ведення дискусії. Наукова полеміка. Коректні полемічні прийоми. Вербальні і невербальні засоби встановлення і підтримки контакту оратора з аудиторією.

Тема 3.3-3.4. Етичні принципи педагога-дослідника у здійсненні академічної комунікації на суб'єкт-суб'єктній, гуманістичній основі.

Європейський кодекс дослідницької доброчесності (European Code of Conduct for Research Integrity): надійність у забезпеченні якості наукового дослідження, відображене у побудові, методології, аналізі, використанні ресурсів; чесність у розробці, виконанні, рецензуванні, звітуванні та оприлюдненні дослідження у прозорий, чесний спосіб; повага до колег, учасників дослідницького процесу; відповідальність за дослідження від ідеї до публікації, за управління та організацію дослідження, за навчання, наукове керівництво і наставництво та ін.

Діяльність міжнародних організацій, у яких визначено пріоритети академічної порядності й етичної поведінки в дослідженнях.

Міжнародний Центр академічної доброчесності (<http://www.academicintegrity.org/icaai/home.php>), Центр Академічної Чесності США, Міжнародна Асоціація Університетів при UNESCO (http://www.iau-aiu.net/sites/all/files/Ethics_Guidelines_FinalDef_08.02.13.pdf), Європейська університетська асоціація (<http://www.eua.be/>), Рада міжнародних шкіл (<http://www.cois.org/>), Національний центр університетів та бізнесу Великої Британії (http://www.ibe.org.uk/userassets/publicationdownloads/ibe_cihe_report_ethics_matters.pdf).

Тема 3.5. Культура аудіювання наукового тексту

Способи аудіювання: зосереджене, уважне, неуважне. Види аудіювання: нерефлексивне (уміння уважно слухати), рефлексивне (активне втручання в мовлення співбесідника, створення сприятливих умов для спілкування). Основні стилі слухання: рефлексивне, пасивне, емпатичне, критичне. Культура слухання.

4. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	кон	ср		лек	пр	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
РОЗДІЛ 1. АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА: ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ, ЦІННОСТІ										
Тема 1.1. Ключові поняття курсу.	7	1	1		5	6				6
Тема 1.2. Академічна культура майбутнього педагога-дослідника – основа дослідницького навчання в університеті.	7	1	1		5	8	1	1		6
Тема 1.3. Авторське право	7	1	1		5	6				6
Тема 1.4. Академічна культура та етика майбутнього педагога-дослідника	7	1	1		5	8	1	1		6
Разом за розділом 1	28	4	4		20	28	2	2		24
РОЗДІЛ 2. ЛІНГВОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПЕДАГОГА-ДОСЛІДНИКА										
Тема 2.1. Наукова мовна культура педагога-дослідника.	6		1		5	6				6
Тема 2.2. Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти	7		2		5	11	2	2		7
Тема 2.3. Культура читання наукового тексту	7	1	1		5	6				6
Тема 2.4. Редагування наукового тексту	7	1	1		5	7				7
Тема 2.5.	8	2	1		5	6				6

Лексикографічна культура дослідника									
Тема 2.6. Переклад наукового тексту	7	1	1		5	6			6
Тема 2.7. Термінологічна культура	7	1	1		5	6			6
Тема 2.8. Лінгвоперсонологія	5				5	6			6
Тема 2.9. Науковий наставник як мовна особистість	5				5	6			6
Разом за розділом 2	59	6	8		45	60	2	2	56
РОЗДІЛ 3. АКАДЕМІЧНА КОМУНІКАЦІЯ									
Тема 3.1. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці	6		1		5	7			7
Тема 3.2. Культура академічної комунікації	7	1	1		5	7			7
Тема 3.3. Діяльність міжнародних організацій з етики	6	1			5	6			6
Тема 3.4. Етичні принципи педагога-дослідника	6	1			5	6			6
Тема 3.5. Культура аудіювання наукового тексту	8	1			5	6			6
				2					
Разом за розділом 3	33	4	2	2	25	32			32
Усього годин	120	14	14	2	90	120	4	4	112

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії: університет-школа	2	1
2.	Авторське право. Академічна культура та етика майбутнього педагога-дослідника	2	1
3.	Наукова мовна культура педагога-дослідника	2	
4.	Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти	2	2
5.	Термінологічна культура		
6.	Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці.	2	
7.	Культура академічної комунікації	2	
	Разом	14	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Академічна доброчесність і академічна культура у вимірах комунікативної взаємодії: університет-школа	2	1
2.	Академічна культура та етика майбутнього педагога-дослідника	2	1
3.	Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти	2	1
4.	Науковий текст як комунікативний блок.	2	1
5.	Редагування наукового тексту. Переклад наукового тексту	2	
6.	Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці.	2	
7	Культура академічної комунікації	2	
	Разом	14	4

8. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи України та офіційні документи європейських/міжнародних організацій:

1. Закон України “Про освіту” від 05.09.2017 року № 2145-VIII. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.14 р. № 1556-VII. Голос України» від 06 серпня 2014 р. № 148. (зі змінами).
3. Bucharest Declaration on Ethical Values and Principles of Higher Education in the Europe Region. Режим доступу: http://www.iau-aiu.net/sites/all/files/Bucharest_Dec_0.pdf.
4. EC (European Commission). (2021). Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021-2030). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021G0226(01))
5. European Policy Cooperation (ET2020 framework). (2020). The strategic framework for European cooperation in education and training (“ET 2020”) is a forum allowing Member States to exchange best practices and learn from each other. Retrieved from: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en

Академічна чесність

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету/ Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – 234 с.
2. Єгорченко, І., Серебряков, М. Академічна доброчесність (2018) Аналітичний звіт та рекомендації URL: <https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/Analichna-zapyska-akademichna-dobrochesnist.pdf>.
3. Батечко, Н., Дурдас, А. (2019) Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2019. Вип. 3 (60). С.88 -94.
4. Бойченко, Н.М. (2014) Етичні аспекти університетських цінностей. Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. К.: Вид.-полігр. центр «Київський університет»/ 2014. № 1 (1). С. 37–43.
5. Гапон Н., Худзіцка-Чупала А., Лупіна-Вегенер А. (2013) Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: крос-культурний аналіз. Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». Львів, 2013. Вип. 16. С. 241–248.

6. Гончаренко, С. Етичний кодекс ученого. Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. Київ-Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2011. Вип. 1. С.25–34.
7. Гунчак В.М., Чепига М.П. Кодекс честі викладача як перешкода академічній нечесності і поблажливості. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. . Львів, 2011. Т. 13, № 3 (49). С. 14–23.
8. Добко, Т. 2014 Університет, академічна культура і забезпечення якості. Імператив якості: вчимося цінувати і оцінювати вищу освіту : навч. посіб. Львів. Манускрипт, 2014. С. 58–68.
9. Довідник з академічної доброчесності для школярів /уклад.М.В.Григор'єва, О.І. Крикова, С.Г. Певко; за заг. ред. О.О. Гужви. 3-є вид., випр. і доп.Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 66 с. URL: https://drive.google.com/file/d/19nOAsorJfuCL_1T0wdxDHkxW2PxEj4g/view (дата звернення: 02.04.2019).
- 10.Квіск М. Університет в добу змін. Інституції і академічні кадри в умовах зростаючої конкуренції / пер. з польської Р. Скакун; наукова редакція та післямова Т. Фініков. Київ : Таксон, 2018. 474 с.
11. Курбатов С.В. Феномен університету в контексті часових та просторових викликів: Монографія. Суми: Університетська книга. <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10226>
12. Надутенко, М. В., Семенов О.М. Концепт освіта в українському та польському дискурсах кризь призму національних лінгвістичних корпусів. Innovative Pathway for the Development of Modern Philological Sciences in Ukraine and EU Countries : collective monograph. Riga, Latvia. “Baltija Publishing”, 2021. Vol. 2. С. 66–81. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-031-5-27>.
- 13.Приходько О. Ю. Науково-дослідницька робота учня-члена МАН: моніторинг якості Українська мова і література в школі. Інститут педагогіки НАПН України 2016. № 2 (125). С. 45–51. <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/56832>
14. Сбруєва, А.А. (2021) Університет як інклюзивна академічна громада: європейський та український досвід трансформації підготовки PhD. Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 421 – 442. DOI 10.24139/978-966-698-308-7/421-442
15. Сбруєва, А.А. Єременко І.В. (2019). Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору. СумДПУ імені АС Макаренка. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=YBR7gMcAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate..
16. Семенов О., Вовк М. (2016). Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету. Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 284 с.

17. Семенов О. Академічна лекція і академічний учитель в цифрову епоху: праксеологічний підхід. Фізико-математична освіта. 2017. № 2. С. 140-146.
18. Семенов О. Академічна культура – фундаментальний складник підготовки доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта». №5 (59). С.192–203.
19. Семенов О.М. Курс "Академічна культура дослідника: європейський та національний досвід" у докторській підготовці. У зб. Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 квітня 2020 року, м. Суми). Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С.89-93.
20. Семенов О. Європейський та національний контексти академічної культури дослідника: досвід реалізації проекту Еразмус+Жан Моне модуль. Україна – Європейський союз: від партнерства до асоціації : Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Луцьк. Терен, 2019. С. 320–330.
21. Семенов О.М., Семеніхіна О.В., Безуглий Д. Формування академічної культури майбутніх педагогів-дослідників в умовах цифрового творчого середовища як наукова проблема . Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. Т.16 . №6 . С.21-31.
22. Хоружий Г. Ф. Європейська політика вищої освіти. Монографія. Полтава. Дивосвіт 2016. 384 с.
23. Фаст О. Л. Культура наукового керівництва як чинник забезпечення якості докторської освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2016. Вип. 51. С. 300-306. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2016_51_43.
24. Cutri, J., Abraham, A., Karlina, Y., Patel, S. V., Moharami, M., Zeng, S., Manzari, E., & Pretorius, L. (2021). [Academic integrity at doctoral level: The influence of the imposter phenomenon and cultural differences on academic writing. International Journal for Educational Integrity, 17\(1\), 8.](https://doi.org/10.1007/s40979-021-00074-w) <https://doi.org/10.1007/s40979-021-00074-w>
25. Manzon, M. (2020) Towards a comparative history of comparative education: a personal journey, Comparative Education, 56 (1), 96-110, DOI: 10.1080/03050068.2019.1701251
26. Powell, J. J. W. (2020) Comparative education in an age of competition and collaboration, Comparative Education, 56 (1), 57-78, DOI: 10.1080/03050068.2019.1701248
27. Sbruieva, A. (2020). Social dimension of the European Higher Education Area: Tendencies of development of normative, theoretical and organizational bases. In: Topical Issues of History of Education and Comparative Education. Lviv-Toruń: Liha-Pres, pp. 129-150. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-188-9/129-150>
28. Sbruieva A. Transformation of the Academic Culture of European University in the Context of the Risk Society Studia Pedagogiczne. Problemy społeczne,

- edukacyjne i artystyczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Kielce, 2014. - T. 24. - S. 217- 230
- 29.Semenoh O. Researcher's academic culture in the educational space of the university: linguo-axiological approach. Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Ivano-Frankivsk, 2017. Vol. 4, No. 1. P. 26–33
- 30.Semenog O. Academic culture as a composition of national innovation security. UNESCO Chair Journal "Lifelong Professional Education in the XXI Century", (2), 48-53. [https://doi.org/10.35387/ucj.2\(2\).2020.48-53](https://doi.org/10.35387/ucj.2(2).2020.48-53).

**Наукові, науково-методичні праці викладача,
який забезпечує навчальну дисципліну**

1. Громова Н.В. Просвітницько-популяризаторська діяльність викладачів як складник реалізації політики академічної доброчесності педагогічних ЗВО України. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 87. <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/87/36.pdf>
2. Averina, K., Hromova, N., Hornostaieva, O., Kravchenko, H., Volosatykh, O., & Shamayeva, K. (2021). Development of professional competence of teachers in the system of continuing education. Laplage in Journal, 7(3), p.591-597 (Web of Science). <https://doi.org/10.24115/S2446-62202021731346p.591-597> **WEB of Science**
3. Герман В., Громова Н. Формування медіакультури майбутнього вчителя-словесника в циклі професійної підготовки *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал* / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. № 6(10). С. 49-63. https://pedscience.sspu.edu.ua/?page_id=4866
4. Герман В., Громова Н., Кириленко Н. Формування цифрової компетентності студентів-філологів під час дистанційного навчання: застосування платформи *LMS MOODLE*. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. № 1-2 (135-136). С. 3-13. <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/04/D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>
5. Громова Н.В. Фахова практика – невід’ємний компонент педагогічної майстерності майбутнього вчителя-словесника *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології* : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. № 2 (Index Copernicus). <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%93%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>

Корисні інформаційні ресурси:

1. Асоціація європейських університетів (European University Association,): – Режим доступу : <http://www.eua.be>.
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського. – Режим доступу : <http://www.dnpb.gov.ua>
3. Державна науково-технічна бібліотека України. – Режим доступу : <http://gntb.gov.ua>
4. Європейська асоціація дослідників освіти (European Educational Research Association - EERA). Режим доступу : <https://eera-ecer.de/>
5. Європейська асоціація закладів вищої освіти EURASHE (European Association of Institutions in Higher Education): Режим доступу : <http://www.eurashe.org>.
6. Європейський центр вищої освіти CEPES: Режим доступу : <http://www.cepes.ro>.
7. Єдине освітнє інформаційне вікно України. Режим доступу : <http://www.osvita.com>
8. Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. ipood.com.ua/viddil-zarubijnih-sistem-pedagogichno-osviti-i-osviti-doroslih/
9. Інформація про системи освіти країн – членів ЄС на сайті інформаційної мережі EURYDICE: Режим доступу: <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.
10. Інформація про системи освіти країн – членів Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО (International Bureau of Education) на сайті інформаційної мережі ІВЕ. Режим доступу: <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.
11. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. – Режим доступу : <http://www.lsl.lviv.ua>
12. Мережа освітньої інформації ЄС EURYDICE: Режим доступу : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.
13. Міжнародне бюро освіти ЮНЕСКО. Режим доступу : <http://www.ibe.unesco.org/countries/countrydossiers.htm>.
14. Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua>
15. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>
16. Національна парламентська бібліотека України. Режим доступу : <http://www.nplu.org>
17. Освіта України. Режим доступу : <http://osvita-ukrainy.com.ua>
18. Освіта.UA [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://osvita.ua>
19. Портал сучасних педагогічних ресурсів. Режим доступу: <http://www.intellect-invest.org.ua>
20. Українська асоціація дослідників освіти (УАДО). <https://www.uera.org.ua/uk/>
21. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка. Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>

22. Higher Education Special Interest Group <https://www.higheredsig.org/higher-education-institutes>
23. Інтелектуальна власність та авторське право
24. <https://www.youtube.com/watch?v=dkBAeXWAKIU>
25. День інтелектуальної власності. Як українське законодавство захищає інтелектуальну власність ?
26. <https://www.youtube.com/watch?v=8-5Cn2lXZa0>
27. Про інтелектуальну власність.
28. <https://www.youtube.com/watch?v=i7jNWjHjTXc>
29. https://www.youtube.com/watch?v=47Qz1Nr8_L4
30. <https://www.youtube.com/watch?v=RXqUYO9MAOI>